

Pintea László
SÁRGA VIRÁGOK

Keskeny homoksáv húzódik a magas part alatt, viharok idején tarajos hullámok nedvesítik a gömbölyűre koptatott köveket. Ezen a szürkésbarna földnyelven húztam fel szegényes házat, melynek falai között otthonra leltem végre; az építés kezdete óta képtelen vagyok betelni a napsütéssel, szélfúvással, a szabadság bódító ízével. Madarak énekétől hangos a levegő, hóka foltok remegnek a tömény kékség fölött, sirályok ringatóznak a lapos hullámokon. Hasonlóan meghitt vidékről álmodoztam a bányászváros barakkjának félhomályában, valahányszor ágyamra heveredtem a fárasztó munka után; sajnos a priccsen töprengve se találtam választ nyomasztó kérdéseimre. Hosszú ideig vergődtem csapdában, ugyanis engedve az unszolásnak, hitelt vettem fel a kezdéshez; a pénz hamar elfogyott, később dolgozhattam bármilyen szorgalmasan, nélkülözhettem bármennyit, sehogy sem akart csökkenni a tartozásom. Évekig vártam a kedvező alkalomra, hogy eltűnhessek végre a tárnák által szabdalt lapos dombok közül. Az igazsághoz tartozik, hogy jelentős adósságot hagytam magam után.

Talán a véletlennek köszönhetem, hogy a világ végén találtam nyugalomra, ahol lapos hullámok nyaldossák a fövenyt, és a fák között folyamatosan zúg az északi szél. Hosszas keresgélés után leltem az eldugott vidékre, és tűntem el hitelezőim elől. A meredek part alatt senki sem zaklat követeléseivel, nincsenek kíméletlen behajtok, félelmtől remegő társak, és a kíváncsi szomszédok is hiányoznak.

A magas fák védelmében másként múlik az idő, a megszokottól eltérőek az arányok. Örökké fúj a szél, folyamatosan csapkodnak a hullámok, egyetlen pillanatra sem csendesedik ostromuk. Szokatlanul élénknek tűnik az áttetsző kékség, mintha rendkívül finom szálak fűznék egybe a számtalan részletet. A fövenyen sétálva néha úgy érzem, az ismert világ peremén rovom utamat, a valóság határán lépkedek; a hullámok neszezését hallgatva parányi részévé válok a teljességnek, elemévé a végtelennek, a nádas felől szivárgó madárhangok megnyugtatják idegeimet.

Pontosan ismerem a madarak röptének ívét, munka közben nem kell fölőlnem, a suhanó árnyakból sikerül megállapítanom, hogy a terem-

tett világ melyik csodája hasítja az eget. Néha az egész boltozatot betölti az ütemesen mozgó szárnyak suhogása, távoli vidékek illatát árasztva jelennek meg körülöttem a látogatók. Szokatlanul alacsonyan repülnek, mintha üdvözölni akarnának; egy hosszú nádszállal talán érinthetném világos tollakkal borított hasukat; de véletlenül se jut az eszembe, hogy felesleges mozdulatokkal riogassam őket. Félelem nélküli bizalom jellemzi viselkedésüket, ráérősen húznak el veteményeskertem fölött, és valahol a nádason túl ereszkednek a tó vizére. Szemlélődés közben észrevétlenül kerít hatalmába a lebegés varázsa, szállni szeretnék, ismeretlen vidékek felé repülni.

Téli reggeleken világos foltokban csillan a dér, bágyadtan hajlonganak az odvas parti fűzek, enyhe délutánokon roppanva repedezik a zombékok között torlódó jég. Laza ködlepellebe burkolózik a part, elmosódnak a távlatok, szürkeségben enyészik el a látóhatár. Fokozatosan ér véget a valóság, a határokon túl önkényesen teljesedik ki az ismeretlen. Kora tavasszal vadul csapkodó esők és gomolygó hóviharak váltogatják egymást, erős széllekedések idején a küszöbig merészkednek a tó hullámai. Hosszú jégcsapok csüngenek a náddal fedett ház ereszeről, csilingelve törnek darabokra, ha a fagyott földre zuhannak. Éjszakánként kezimmel érintem a vályogból rakott falakat, ujjammal simítom a rücskös felületet, mintha a repedéseken elillanó meleget akarnám visszatartani. A beázott plafon mintázatait vizsgálva várom a hajnal első sugarait, a ferde fénypázmákat, amelyek hatására remegve teljesednek ki a formák. Szélmentes napokon megtörténik, hogy csónakba ülök, és kievezek a tóra. Amikor késő délután hazavonszoló magamat, kabátom zörög a ráfagyott jégtől, annyira fázom, hogy tüzet se tudok gyújtani. Ruhástól zuhanok a billegő lábú ágyra, gémberegett ujjakkal húzom magamra lyukas takarómat.

Szerencsére ritkán vetődik idegen a lapos homokdűnék és tavak között húzódó, szikes talajú vidékre. Ösztönösen térek ki előlük, kerülöm a társaságukat. A táj vadsága jelenti a biztonságot, öröömöm és bánatom záloga a háborítatlan magány. Gondtalan korszaka érne véget életemnek, ha váratlan látogatóra utaló nyomot fedeznék fel a parti homokban.

Rekkenő a hőség, kókadtan csüngenek a fák ágai, mintha a saját árnyékukba akarnának rejtőzni. Fokozatosan csendesedik el a táj, védett helyre húzódik minden állat, csak a méhek zsonganak fáradhatatlanul a színes virágok között.

Vízért megyek a közeli forráshoz, lábam alatt ruganyosan süpped a homok, a parti fövenyt kitartóan ostromolják a felcsapódó hullámok, a száradó részen fokozatosan fehéredik a kicsapódó só csipkézete. Korhadt fatörzsek hevernek egymáson az agyagos part alatt, téli viharok sodorták őket a sekély öbölbe. Hamarosan elérkezik az idő, amikor laposabb részekre vontatom és darabokra hasítom őket, az augusztusi forróságban jól kiszáradnak, télen velük fűtöm fel a vályogból rakott kemencémet. Pattogva égnek a méteresre vágott hasábok, vörösre izzik az öntöttvas rostély.

A sima vízfelszín fölött vakítóan kék az ég. Viharok által gömbölyűre koptatott hatalmas kövek között vezet az ösvény, tétova hullámok futnak fel a fövenyre, incselkednek meztelen lábammal. Vörös ereszű kavicsokat lépek át, véletlenül sem mozdítom őket, feleslegesen háborgatnám nyugalmukat. Vízmosás bokrai között kapaszkodom a meredek partra, hosszú szárú növények zöldellenek a hajlatokban, hervadó levelek borítják a homokfoltokkal tarkított tisztásokat.

Útifűvel szegélyezett ösvény kanyarog a függőleges partfal peremén, odvas fatörzset megkerülve fordul a dombok felé. Kókadozó gyomok között, ritmusra ciripelnek a tücskök, egyik pillanatban közvetlen közelről, a lábam mellől csendül fel a remegés, de mire lehajolok, már el is távolodnak tőlem, a bokrok alól hallatszik az ütemes zümmögés. Ezekben az elvarázsolt pillanatokban úgy érzem, ezüst csengettyűivel kizárólag nekem csilingel a part. Bozóttal borított keskeny völgybe vezet a kanyargó ösvény, árnyas hajlatban fakad a hús vizű forrás.

Ameddig csak ellát a szem, sárga virágok borítják a domboldalt, a függőleges fényzuhatagban bársonyos árnyalatok tarkítják a puhán hajladozó felszint. Ünnepélyes színekben ragyog a táj, még az árnyas zugok is aranyporban pompáznak. Bódító illatokat lehelve csalogat a völgy. Váratlanul élénkül meg a szél, szendergéséből ébred a bozotos, ringatózva mosolyog a rézsútós sávokban. Méhek lebegnek a virágmező fölött, egymás röptét keresztezve finom szálakkal fonják be a teret, hogy láthatatlan hurkokat kötve szálljanak az otthonukat rejtő odvas fák felé.

Mesés tünemény, a földöntúli élménytől eláll a lélegzetem, elkápráztat a látvány, hihetetlennek tűnik, hogy ennyi szépséget rejt a völgy, illatos tündéerkert születhet a dombhajlat porából. Feltételezésekre bonyolódva állok a virágmezőn, színeinek csodálása közben minden

más megszűnik létezni. Ismeretlen hatás alá kerülök, az élmény különbözik a korábbiaktól; különös erő kerít hatalmába, változtat látásmódomon. Miként hat a csoda, kérdezem magamtól. Önfeledt szemlélődés közben azon töröm a fejemet, hogyan véshetem az emlékezetembe, őrizhetem meg a pillanat varázsát? Méhek zsongását figyelve fogom fel, hogy az ámulva szemlélődő ember nélkül nincs értelme az összhangnak, a számtalan részletből általam születik egységes jelentés; ösztönösen foglalom össze az eseményeket, kapcsolom a minőséget az értékhez, bennem tudatosul a látvány, teljeseedik ki az elemek összessége; én jelentem a kapcsolatot pillanat és örökkévalóság között, tükrözöm az isteni alkotás tökéletességét.

Élénkzöld hínárréteg csipkézi a görbe égerfa alatt fakadó forrás vizét. Az enyhén fodrozódó felszín összemósodik a kövek között burjánzó növényzettel. Zöldes harmatcseppek csillognak a cakkozott szélű leveleken; érintésre sebesen gurulnak végig a hajlatokban, majd hullnak a nedves földre. Léha bogarak kapaszkodnak a perem fölé hajó fűszálakon, az első fuvallat lesodorja őket, tehetetlenül pottyannak a vízbe, kapálózva sodródnak az áramlásban, a lapos levelek alá.

Az üreg fölé hajolva jól kivehető a kövek közötti rés mélye, szürke iszapot világít meg az ágak résein beszűrődő fény; gyöngyözve pezsgő buborékok szivárognak a gyökerek közül, imbolyogva emelkednek a magasba. Amikor a tükröződő felszínre terelődik a figyelmem, tisztán látom az égbolt kékjét, a fehér szegélyű felhőket, még a magasban elsuhanó madarak mozgását is érzékelem. Óvatosan hajtom oldalra a kövekről csüngő hínárcsomókat, a vízbe merítem korsómat, és élvezettel hallgatom az ütemes bugyogást. Az ágak között libbenő mókus könnyedségét csodálva, önfeledten kortyolom a sugárban ömlő, jéghideg folyadékot, és a kiteljesedés folyamatának fokozatain, az elégedettség módzatain töprengek.

A szélben hajladozó rét mozgékony formáit, változó alakzatait figyelem, a sárga virágok között zöldellő kerek leveleket; hideg vízzel hűtöm felforrósodott tarkómat, amikor összehunyorítom a szememet, mintha ismerős körvonalak bontakoznának ki az állandóan változó kuszaságból. Régi ellenség vonásai rajzolódnak ki a színes virágminták közül, ráncoktól barázdált sovány arcán egyenletesen sorakoznak a gonoszság nyomai.

Váratlanul halkul el a tücsökzene, válik sértővé a csend; mintha becses értéktől fosztana meg a hiány. Kesernyész illat száll a levegőben, felhevült ló izzadsága keveredik az ösvény porának kesernyész szagával. Veszélyre figyelmeztetnek a körülmények, fenyegető tekintetet érzek magamon, ellenséges szemek néznek áthatóan. Rejtőzhetek bárhova, végül mégis rám találnak. Erőtlennek, legyőzöttnek érzem magamat, pontosan tudom, hogy a házból való induláskor fontos dolog került el a figyelmemet, döntő mozzanat rekedt kívül a látókörömben; azzal is tisztában vagyok, hogy szomorú következményei lesznek a mulasztásnak. Gyűrött zsebkendővel törlöm le arcomról a verejtékcseppeket, óvatosan húzódok vissza a forrást övező fák árnyékába. A nedves korszót szorongatva döbbenek kiszolgáltatottságom mértékére, remegő ajkakkal fogalmazom meg magamban, hogy felelőtlen módon otthon felejtettem a fegyveremet.

Váratlanul rázkódik meg körülöttem a levegő, hideg érintés fut végig a gerincemen. Szinte azonnal felfogom, hogy lövés dördült, ellenséges golyó sebesített meg. A korszó fülét szorítva lassan hanyatlom a sárga virágok közé, még látom ellenségem alakját, óvatosan lép elő a bokrok közül, izzadságfoltok sötétlenek kockás inge elején és lovaglónadrágja kopott szárán...

